

Bůh je podstatou života

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 24. října 2001* ←

*K čemu je třeba hromadit nadměrné bohatství?
Je lepší, když každý ovládá svá přání
a je spokojený s malým příjmem.
V tomto dualistickém světě
není úplného štěstí ani naprostého neštěstí.*

(báseň v telugu)

Vtělení lásky!

Od dávných časů vštěpovaly upanišady člověku posvátné učení, které je svědectvím kulturního dědictví Bháratu (Indie). Poselství upanišad je věčné a nesmrtelné. Prohlašují: *Rasó vai sah* (Bůh je podstatou všeho). Stejně, jako je cukr přítomný v každé kapce sirupu, máslo v každé kapce mléka, proniká božství každým atomem a každou buňkou stvoření. Ne každý však dokáže porozumět tomuto svatému principu a existenci božství. Tajemství božství, pronikající vším od mikrokosmu až k makrokosmu jsou schopni pochopit jen někteří. Upanišady odhalují mnohá tajemství, která by jinak zůstala člověku neznámá.

Stejně, jako může každý prožívat přítomnost sladkosti v cukrové třtině, pálivou chuť v chilli paprikách, kyselost v citrónu, vůni v květině, může prožívat v celém stvoření i existenci božství. Žádný vědec nebo inženýr nedokáže porozumět tomuto vnitřnímu principu. Vše jsou to přímé důkazy existence božství. Člověk by měl vyvíjet úsilí, aby tento princip poznal. Zažívá překypující radost, vidí-li řeku v plném proudu, jezero naplněné až po okraj nebo vzrostlou úrodu. To vše jsou přímé doklady boží existence. Člověk to však neumí pochopit.

Od narození až do smrti prochází různými zkušenostmi. Klame ho však pocit, že je činitelem a příčinou všech zážitků. Jak může ten, kdo nezná svoji pravou

podstatu, porozumět transcendentálnímu principu božství? Vše, co vidí, slyší, prožívá a zakouší ukazuje na existenci Boha. Člověk by měl vyvíjet veškeré úsilí, aby princip božství pochopil. Dnešní člověk zkoumá všechno kromě principu božství. Stráví jakékoli množství času, aby porozuměl věcem, jako jsou počítače, televize, telefon, ale nemá čas, aby poznal Boha.

Upanišady říkají: „Poznej sám sebe.“ Jak můžete znát druhé, jestliže nevíte, kdo jste? Každý se ptá ostatních: „Kdo jsi?“ ale neptá se sám sebe: „Kdo jsem já?“ Moderní člověk usiluje, aby se dozvěděl, co se děje ve světě. Dokáže podrobně popsat dění v Americe, Británii, Pákistánu a podobně, ale neví, co se odehrává v něm samém. Jestliže se ho někdo zeptá: „Kdo jsi?“ představí se jménem, profesí a místem, odkud je. Takové odpovědi dává ten, kdo se ztotožňuje s tělem. Tyto odpovědi jsou povrchní a nenesou ani stopu základní skutečnosti.

Bhagavadgíta říká *Kšétradžňam čápi mám viddhi* (já jsem poznávající ve všech bytostech). Vy jste *kšétradžňa* (poznávající bytost), nikoli *kšétra* (tělo). Při představování uvádíte své jméno, věk, povolání a místo narození. Toto vše se však vztahuje jen k tělu, nikoli k jeho obyvateli. Je to stejné, jako udávat název domu a jeho adresu a opomíjet osobu, která v něm žije. Tělo je jako dům, vy jste obyvatel. Vy se však vůbec nesnažíte, abyste této pravdě porozuměli. Jestliže se vás někdo zeptá na vaši totožnost, měli byste s přesvědčením odpovídat: „Já jsem *átman*.“ To je správná odpověď.

Co se myslí výrazem *átman* nebo *kšétradžňa*? Je to vědomí (*čaitanja*). Vědy o něm hovoří jako o *aham* (Já). Tento princip Já je všem společný. Kdybych se zeptal: „Kdo je Ramaija?“ ten, kdo nosí toto jméno, by vstal a odpověděl: „Já.“ Ať je to Ramaija, Kršnaija, Góvinda či někdo jiný, každý na sebe odkazuje jako na „Já“. Znamená to, že každý ztotožňuje princip „Já“ se jménem, dávaným tělu. Každý říká: „Já jsem Ráma,“ „Já jsem Kršna,“ „Já jsem Góvinda.“ Ráma, Kršna a Góvinda zní odlišně, ale princip „Já“ je stejný ve všech. Odkazuje na pravé Já každého jedince.

Vy nejste tělo, jste niterné Já. Upanišady pochybnosti odstraňují, neboť tato poselství osvětlují. V člověku je energie, kterou nelze vnímat ani jí porozumět. Západané o ní hovoří jako o neotice. Lze ji vnímat jako vědomí, které prostupuje každou bytost skrz naskrz, přísluší mu energie a nelze je ani stvořit ani zničit.

Vědomí nezná ani zrození ani smrt.

Nemá začátek ani konec.

Je přítomné ve všech bytostech jako věčný svědek.

(báseň v telugu)

Veliký vědec Newton prohlašoval stejnou pravdu. On je tím, kdo objevil a popsal přitažlivou sílu Země. Ta není omezena na určité místo, ale je přítomná všude kolem. Od Einsteina víme, že vedle jiných proměn forem energie, jakou je například přeměna magnetické energie v elektrickou, lze dokonce i samu látku proměnit například v elektrickou energii, a tu zas v energii světelnou nebo tepelnou. Takto může člověk druhy energie měnit, ale nikdo ji nemůže stvořit či zničit.

Božímu principu nedokáže nikdo porozumět. Jak může někdo vysvětlit proces zrození ptáka? Kdo jej vložil do vejce a jak mládě ví, jak prolomit skořápku a dostat se ven? Obrovitý strom se všemi větvemi a plody je obsažen v drobném semínku. Jak tomu může někdo porozumět? Toto vše ukazuje na existenci Boha.

*Brahman je drobnější než to nejdrobnější, větší než největší.
On je věčným svědkem a prostupuje celým vesmírem
v podobě átmana, semene stvoření.*

(báseň v telugu)

Nikdo nemůže vysvětlit proces, jak se pták klube z vajíčka a strom klíčí z drobného semene. Každý to může vysvětlovat podle své představivosti, ale tyto interpretace nejsou pravdivé. Kapka vody připomíná řeku Gangu. Někdo si může myslet, že mezi kapkou vody a řekou Gangou je velký rozdíl, ale rozdíl je jen ve množství. Mnoho kapek dešťové vody vytváří potok. Mnoho potoků tvoří řeku. Všechny řeky nakonec plynou do oceánu. Proto je možné usoudit, že oceán není ničím jiným než nahromaděním kapek vody. Bůh je přítomný v kapce stejně, jako v nesmírném oceánu. Jiskra ohně se rozvine v požár. V tomto stvoření nalézáme nenápadné věci, jež nabývají gigantických rozměrů.

V každé změně, která se na světě děje, můžeme chápat boží existenci. Jestliže chcete vidět Boha, můžete ho spatřit v každém předmětu ve vesmíru. *Pašjannapi ča napašjati múdhó* (je pošetilý ten, kdo se dívá a nevidí). Vy vidíte Boha stále, ačkoli máte pocit, že tomu tak není. Může zde být většího pošetilce? Kdo je zodpovědný za zrození člověka a jeho růst? Myslíte si, že je za to odpovědné jídlo, kdo však jídlo stvořil? Pokud se dotazujete po těchto liniích, uvědomíte si nakonec tu nejzákladnější podstatu.

Žár slunce přeměňuje mořskou vodu na páru, vytvářející mraky. Jak vítr přivane mraky, začne pršet. Dešťové kapky vytvoří potok. Potoky splynou v řeky, které

se nakonec sjednotí s oceánem. Tak vidíme, že řeky, zrozené z oceánu, s ním opět splynou. O tomto védanta říká: „Pro člověka je zcela přirozené, že se vrací do místa svého původu.“ Člověk se ale nepokouší pochopit tuto pravdu. Nezná ani místo svého původu, ani nezná svůj cíl.

Co se stane s dopisem, neobsahujícím adresu odesílatele, ani adresu příjemce? Dostane se do oddělení nedoručitelných dopisů. Člověk by měl znát svoji „adresu odesílatele“ nebo alespoň svou „adresu příjemce“. Dnešní člověk nezná ani jedno. Jaký je osud takové osoby? Je chycena do kola zrození a smrti. *Punarapi džananam, punarapi maranam* (rodit se a umírat znovu a znovu). Je to to, co má člověk dělat? Mnohokrát se rodí a mnohokrát umírá, přesto však místo svého původu či určení nezná.

Taková osoba může být přirovnána k lupiči. Jak to může někdo říci? Zde je malý příklad: Zloděj byl uvězněn na tři měsíce. Poté, co trest vypršel, mu správce věznice oznámil, aby si vzal své věci a připravil se další den na propuštění. Lupič odpověděl: „Pane, proč bych si měl brát své věci? Nechme je zde, neboť se brzy vrátím.“ Značí to, že se nechtěl vzdát svého zvyku – loupení. Totéž může být řečeno o moderním člověku. On nezná svůj cíl, ale ví, že se narodí znovu. Nechápe hodnotu lidského zrození.

Átman je místem původu člověka a jeho cílem. Tím, že získal lidské zrození, měl by tuto pravdu poznat. Princip *átmana* je mimo lidské chápání. *Jató váčó nivartanté aprápja manasá saha* (odkud vzlínají zbytečná slova v mysli bez pochopení božství?). Každý může dosáhnout božství vykonáváním záslužných skutků. Nízké činy ho dovedou do pekla. Měl by vykonávat dobré činy a s důvěrou říkat, že kráčí do nebe. Taková osoba je drahá Bohu. Bůh miluje toho, kdo má víru. Dokud nemáte víru, že ta a ta žena je vaší matkou, nemůžete ji milovat.

*Kde je víra, tam je láska,
kde je láska, tam je mír,
kde je mír, tam je pravda,
kde je pravda, tam je blaženost,
kde je blaženost, tam je Bůh.*

Ten, kdo postrádá víru, nikdy Boha nepochopí. *Jad bhávam tad bhavati* (jaké jsou myšlenky, takový bude výsledek). Jak může ten, kdo nemá víru v sebe, důvěřovat ostatním? Jaký smysl má život, když člověk nikomu nemůže věřit? Ze všeho nejdříve proto rozvíjejte sebedůvěru. Budete-li mít sebedůvěru, budete milovat společnost. Ten, kdo miluje společnost, bude milovaný Bohem.

Jak můžete očekávat, že bude společnost milovat vás, jestliže nemilujete společnost? Budovu svého života stavte na pevných základech sebedůvěry. Na základech sebedůvěry můžete vztyčit stěny sebenaplnění. Na zdi sebenaplnění můžete položit střechu sebeobětování. Jen tehdy povedete život sebeuvědomění. „Já“ je *átman*. Ten, kdo postrádá sebedůvěru, je jako nevěřící Tomáš. Nemůže v životě ničeho dosáhnout. Každý by měl rozvíjet pevnou víru. V moderním světě ztratili lidé oči víry. Ten, kdo nemá víru, může být přirovnán ke slepci.

Dnešní člověk věří ve vše, co čte v novinách. Všechny tyto zprávy jsou pouhým nešvarem. Každý píše podle svých pocitů. Měli byste poslouchat zprávy, vycházející ze srdce a rozvíjet spojení s Bohem od srdce k srdci. Ve zprávách jsou dobré i špatné příspěvky, nicméně většina jsou pouhé prázdné fráze. Člověk je těmito zprávami ovlivňován a ony ničí jeho život. Nikdo by neměl znečišťovat své srdce tím, že věnuje pozornost nesvatým záležitostem. Udržíte-li své srdce čisté, bude vaše bezpečnost zajištěná, ať budete kdekoliv.

Jak jsem vám řekl na začátku, nikdo nepotřebuje velké bohatství, aby mohl žít. Jsou-li přání udržována pod kontrolou, je ke spokojenému životu dostatečný i malý příjem. Dnešní člověk však nevyvíjí žádné úsilí, aby ovládal své smysly. Měl by správně užívat své smysly, aby dosáhl štěstí. Proč vám byly dány oči? Proto, aby se dívaly na cokoli? Ne. Oči jsou proto, aby viděly Boha. Víte, proč jste dostali nohy? Je to proto, abyste se toulali sem a tam? Nikoli. Jsou určeny k obcházení chrámu. Víte, proč vám dal Bůh uši? Je to proto, abyste poslouchali prázdné tlachy? Ne. Jsou na to, abyste poslouchali o boží slávě.

*Lidé jsou dnes připraveni
poslouchat prázdné tlachání,
když se ale vypráví svaté příběhy o Pánovi,
jejich uši se zacpou.
Nejsou nikdy unavení návštěvami kina,
ale jejich oči shledávají velmi obtížným
soustředit se alespoň jednu minutu
na krásnou Pánovu podobu.*

(báseň v telugu)

Je nezbytné, aby člověk pochopil účel, ke kterému mu Bůh dal údy. Měl by je správně užívat. Toto je *sádhana*, kterou prováděl a hlásal Buddha. Na počátku studoval mnoho svatých textů, setkal se s mnoha ušlechtilými dušemi a naslouchal jejich slovům. Od nich však nemohl vytoužené štěstí dostat. Pak se vzdal všech postupů a dotazoval se, jestli správně používá své smysly. Uvědomil si,

že veškeré duchovní postupy jsou marné, pokud člověk správně neužívá svých smyslů. Nejdříve rozvinul svaté vidění (*samjag dršti*), což vydláždilo cestu pro svaté pocity (*samjag bhávam*), svatou mluvu (*samjag vák*), svaté činy (*samjak karma*) a svatý život (*samjag džívitam*). Pravá duchovní praxe spočívá v ovládnutí smyslů. Toto bylo stěžejním Buddhovým učením.

V Širdí žil oddaný, jménem Čandubai Patél. Mahalsapathi, Čandolkar a Čandubai Patél byli ve stejné skupině. Čandubai Patél byl velkým oddaným a byl bohatý. Za Čandubajem, který byl zrovna v modlitebně, přišel jednoho dne nějaký obchodník. Musel dlouho čekat. Když Patél nakonec z modlitebny vyšel, obchodník se ho zeptal: „Patéle, vy máte k dispozici všechno pohodlí a vymoženosti. Jste zdravý, bohatý a požehnaný hodnými dětmi. Nic vám nechybí. Proč se tedy modlíte k Bohu?“ Čandubai Patél odpověděl: „Modlím se k Bohu nikoli pro zdraví, bohatství a majetek. Proč bych se měl modlit o něco, co již mám? Nejsem blázen, abych to dělal. Prosím Boha o to, co nemám.“

Obchodník, překvapený odpovědí, se zeptal: „Je něco, co postrádáte?“ Nato Čandubai řekl: „Mám veškeré pohodlí a vymoženosti, nemám však mír mysli a blaženost. Bůh je vtělení míru. On je jediný, kdo může mír poskytnout. Proto se modlím k Bohu, aby mi udělil mír a blaženost.“ Tato událost otevřela obchodníkovi oči. Člověk má k dispozici všechno kromě míru a blaženosti. Měl by se modlit k Bohu, aby mu udělil to, co nemá. Může v životě dosáhnout čehokoli, ale jedině Bůh mu může darovat mír a blaženost.“ Obchodník tuto pravdu uznal.

Pouhé opakování božího jména nestačí. Každý by se měl podílet na Jeho práci. Jednou se Vibhíšana zeptal Hanumána: „Miluji Pána Rámu z celého srdce a Jeho jméno zpívám 24 hodiny denně. Proč mne nezaplavuje svou milostí?“ Hanumán odpověděl: „Ó, ty prostáčku, bez pochyby zpíváš Rámovo jméno, ale podílíš se na Jeho díle? Je to téměř deset měsíců, co byla Síta unesena na Lanku. Vyvinul jsi nějaké úsilí na její osvobození?“ Po vyslechnutí Hanumánovy rady odešel Vibhíšana za Rámou a nabídl mu svou službu. Spolu s opakováním božího jména by se tedy každý měl podílet také na aktivitách služby.

Jako horlivý Bábův oddaný navštěvoval Čandubai Patél často Širdí. Dával mnoha lidem jídlo s postojem, že Bábá je přítomný ve všech. *Íšvarah sarva bhútánám* (Bůh je vnitřním obyvatelem všech bytostí). Dával jídlo i psům. Bůh je přítomný i ve psech. Ten, kdo má vnitřní vidění, vidí Boha (*God*) i ve psu (*dog*). Vidět psa jako pouhého psa je *májá* (iluze) a vidět v něm Boha je osvobození. Čandubai Patél dokázal vidět Bábu v každé bytosti. Takovou měl k Bábovi víru a oddanost.

Nana byl také velkým Bábovým oddaným. Pokládal Bábu za svůj skutečný život. Měl však určité rodinné závazky. Bábá sám mu řekl, aby byl se svou rodinou a plnil své povinnosti. Jeho snacha čekala dítě a trpěla porodními bolestmi. Nana se modlil z celého srdce k Bábovi, aby ji chránil. Nemohl ji opustit a vydat se do Širdí, neboť byl v tu dobu jediným mužem v domácnosti. Modlil se: „Bábo, ty jsi naše jediné útočiště. Jen ty nás můžeš ochránit.“ Bábá modlitbu vyslyšel a okamžitě zavolal své oddané, dal jednomu popel *vibhúti* a řekl mu, aby šel a předal je Nanovi.

Za normálních okolností by trvalo den a půl, než by se někdo dostal do Nanovy vesnice. Ale Bábá svou božskou vůlí způsobil, že věci se děly rychleji. Když dotyčný dorazil do Nanovy vesnice, čekala na něj *tonga* (koněm tažený vůz). Ta ho vzala do Nanova domu. Muž Nanovi oznámil: „Bábá mne sem poslal. Dal mi toto *prasádam* pro tvoji snachu.“

Nanova radost neznala mezí. Okamžitě smíchal *prasádam* s vodou a dal je své snaše. Během minuty porodila chlapce. Když Nana vyšel ven, neviděl ani *tongu*, ani osobu, která ji řídila. Hledal po celé vesnici, ale nemohl ji nalézt. Pak si uvědomil, že to byla Bábova *lílá* (božská hra). Svému vnukovi dal jméno Bábá. Bábá sehrál mnoho takových dramát, aby ochránil své oddané. Sám byl v těchto dramatech nejlepším hercem.

Cesty boží jsou tajemné. Jednoho dne, když Kastúrí, Lókanátham a Surajja byli se mnou, jsem náhle opustil tělo. Oni byli upřímní oddaní a chovali ve mě naprostou víru. Bývali se mnou každý den, dokud jsem si nešel odpočinout. Když jsem opustil tělo, začali plakat. Lókanátham padl k mým nohám a hořce plakal. Kastúrí však věděl, že jsem odešel v odpovědi na modlitbu oddaného. Proto jim dodával odvalu slovy: „Neplačte, měli byste se z toho ve skutečnosti radovat. Někdo někde pláče. Svámí odešel, aby tomu oddanému otřel slzy.“

Po dvou hodinách jsem vstoupil zpět do těla. Kastúrí mne pak prosil: „Svámí, my nemáme právo ti bránit v odchodu na záchranu tvých oddaných. Nenechávej ale své tělo takto, když musíš jít, prosím. Nemusíš přece tělo opouštět. Můžeš být zde a chránit své oddané po celém světě.“ Toho dne jsem dal Kastúrímu a Surajjovi slovo, že učiním podle jejich požadavků. Řekl jsem jim, že kdykoli je třeba, mohu opustit tělo a jít, ale zde v něm bude stále život. Dodneška své slovo dodržuji. Takových tajemných událostí se děje mnoho.

*Příběhy o Pánovi jsou nejkrásnějšími a nejsvatějšími ve všech třech světech.
Jsou jako srpy, odsekávající liány světských pout.*

(báseň v telugu)

Je nemožné popsat velebnost Pána. Vědy prohlašují, že Bůh je v podobě *rasy* (podstaty) v každé bytosti. Bez *rasy* se člověk stává *nírasou* (slabým). Ten, kdo si uvědomuje skryté božství, nepotřebuje ničí pomoc. Ten, kdo nemá víru, se dožaduje pomoci jiných. Není důvod takové osobě pomáhat. Je to jako zdobení mrtvého těla! Každý by měl mít pevnou víru v božství. Díky takové víře přivedla Sávitrí svého mrtvého manžela zpět k životu, Čandramatí uhasila požár pralesa, Sítá prošla nedotčená planoucím ohněm, Damajantí dokázala spálit zlého lovce na popel. Všechny tyto bohobojné a ctnostné ženy patří zemi Bhárat (Indii).

Od dávných časů zaujímal Bhárat postavení učitele ostatního světa. Jestliže se Bháraťané narodili a vyrostli v tak svaté zemi, je zahambující, že nerozumí své svaté kultuře a nepřimknou se k ní. Dnes je chování některých Bháraťanů v protikladu k jejich kultuře. Chovají se jako ptáci a zvířata. Jak mohou takoví lidé dosáhnout Boha? Chování dnešního člověka je horší než chování zvířat a démonů. Šrínivás ve svém projevu zmínil jméno Mahišásura Mardiní (ta, která zabila démona Mahišu). Dnes existují *manišásurové* (démoni v podobě lidských bytostí). *Mánuša* (člověk) se chová jako *asura* (démon). Mahišásura Mardiní je ten, kdo v sobě zabíjí démonické vlastnosti a pěstuje božství.

Vtělení lásky!

Netušíte, jak svatá je historie Bháratu. Jestliže jí nerozumíte, zeptejte se mne, osvětlím vám ji. Nesdělím vám jen její význam, ale také vám pomohu. Nikdo ale není připraven se ptát. Studenti čtou mechanicky a učí se rutinně. Takzvané vzdělání dělají to samé. Jaký má smysl dosahovat univerzitních hodností, jestliže člověk nechápe prosté věci? Oni nevyvíjejí žádné úsilí, aby porozuměli svému vrozenému božství. Pouze ten, kdo mu rozumí a podle toho jedná, je skutečnou lidskou bytostí. Vzdejte se zvířecích a démonických vlastností. Pěstujte čistotu a božství. Láska je toho všeho základem.

(Bhagaván zakončil svoji promluvu bhadžanem „Préma mudita manasé kahó“.)

U příležitosti svátku Dasará, v Prašánti Nilajam dne 24. října 2001